

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-02-25
Besvaras senast
2021-03-03 kl. 12.00

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:1958 Reglerna om byte av offentlig försvarare

Den som blir misstänkt för ett allvarligt brott har rätt till en offentlig försvarare. En offentlig försvarare ska normalt sett vara advokat. Om den misstänkte själv har föreslagit en viss advokat för uppdraget ska den advokaten normalt sett utses (21 kap. 5 § andra stycket rättegångsbalken).

Enligt 21 kap. 6 § andra stycket rättegångsbalken ska domstolen entlediga en offentlig försvarare (och förordna någon annan i stället) om det finns "särskilda skäl" för det. Det innebär att en misstänkt inte utan vidare har rätt att byta offentlig försvarare. Detta beror framför allt på kostnadshänsyn; vid byte av offentlig försvarare blir det arbete som den offentliga försvararen lagt ned på inläsning av målet och så vidare onyttigt. Det är viktigt att hålla denna linje ganska strängt. Den misstänkte får en möjlighet i början av förundersökningen att önska försvarare. Därefter bör inte staten annat än i undantagsfall gå honom till mötes med en önskan om att få byta försvarare.

Det har förts fram signaler från advokathåll att domstolarna är förhållandevis generösa med att bifalla önskemål om att byta försvarare. I dagens situation är detta ett problem på fler sätt än ur ett kostnadsperspektiv. Generösa möjligheter att byta offentlig försvarare kan nämligen användas som påtryckningsmedel från klienter att få försvararen att tumma på de advokatetiska reglerna. Om försvararen samvetsgrant vägrar kan klienten hota med att begära att försvararen entledigas och i stället önska en försvarare som i kriminella kretsar är känd för att vara tillmötesgående.

Oavsett att det inte står klart hur utbrett detta problem är måste en sådan utveckling stävjas. Annars riskerar både samhällets brottsbekämpande verksamhet och förtroendet för den viktiga oberoende advokatkåren att skadas.

Mot bakgrund av detta frågar jag justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Avser ministern att se över reglerna för byte av offentlig försvarare?

.....

Ellen Juntti (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders